

Työeläkelaitoksille

EU:N SOSIAALITURVA-ASETUSTEN 1408/71 ja 574/72 LAAJENTAMINEN

Virkamiesten erityisjärjestelmät EU:n sosiaaliturva-asetusten piiriin

EU -asetusten (ETY) 1408/71 ja (ETY) 574/72 soveltamisalaa on laajennettu sikäli, että ne koskevat myös virkamiesten erityisjärjestelmiä. (Neuvoston asetus (EY) N:o 1606/98, 29.6.1998). Asetuksen voimaantuloajankohta on 25.10.1998.

Suomessa julkisen sektorin työeläkejärjestelmät ovat olleet EU -asetusten piirissä jo 1.1.1994 lukien yleisinä järjestelminä, ja Suomen työeläkkeet ovat määräytyneet näin ollen asetusten säännösten mukaisesti.

Erityisjärjestelmiä useissa EU -maissa

Laajentumisen jälkeen asetusten piiriin kuuluvia virkamiesten erityisjärjestelmiä, joihin kuuluvat myös eläkkeet, on seuraavissa maissa:

Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Kreikka, Luxemburg, Portugali, Ranska, Saksa ja Tanska.

Virkamiesten erityisjärjestelmät ja eläkkeet

Virkamiesten erityisjärjestelmien mukaan tulo asetusten piiriin voi merkitä Suomen työeläkkeiden kannalta esimerkiksi sitä, että erityisjärjestelmien mukaisia työskentelykausia voidaan joissakin tapauksissa lukea hyväksi ja näin helpottaa eläkeoikeuden syntymistä.

Esimerkki: työttömyyseläkkeen tai osa-aikaeläkkeen 5/15 vuoden työskentelyvaatimukseen otetaan tarvittaessa huomioon ulkomaan virkamiesten erityisjärjestelmien vakuutuskaudet.

Asetusten laajentaminen voi vaikuttaa myös lapseneläkkeiden laskentaan. Virkamiesten erityisjärjestelmien mukainen lapseneläke lasketaan kuten asetusten mukaiset vanhuus- ja työkyvyttömyys- ja leskeneläkkeet. Sitä ei siis lasketa lapseneläkkeiden määräytymistä koskevien säännösten mukaisesti teoreettisena eläkkeenä. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että erityisjärjestelmän lapseneläkkeet maksetaan asetusten lapseneläkesäännöksistä poiketen siitä maasta, jossa edunjättäjä on ollut tällaisen järjestelmän piirissä. Näin ollen lapsen asuinmaa ei vastaa ensisijaisesti tällaisesta lapseneläkkeestä. Jos henkilö on kuulunut myös yleiseen eläkejärjestelmään, siitä myönnettävä lapseneläke määräytyy todellisten työskentelykausien perusteella.

Esimerkki: Edunjättäjä on työskennellyt Tanskassa ja viimeksi Suomessa TEL:n piirissä. Suomi myöntää TEL:n mukaisen kansallisen lapseneläkkeen ja Tanska erikseen lapseneläkkeen virkamiesten erityisjärjestelmästä.

Esimerkki: Edunjättäjä oli työskennellyt Ruotsissa yleisessä järjestelmässä (ATP), Tanskassa virkamiesten erityisjärjestelmässä ja viimeksi Suomessa TEL:n piirissä. Lapsi asuu Suomessa. TEL-laitos myöntää teoreettisen lapseneläkkeen Suomen ja Ruotsin vakuutuskausien perusteella. Tanska myöntää erikseen lapseneläkkeen virkamiesten erityisjärjestelmästä.

Virkamiesten erityisjärjestelmät ja sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat säännökset

Asetuksiin on otettu joitakin säännöksiä myös sovellettavaa lainsäädäntöä koskevaan osaan. Niissä täsmennetään, miten henkilön sosiaaliturva järjestetään silloin, kun hän työskentelee työntekijänä ja/tai yrittäjänä yhdessä EU-maassa ja kuuluu samanaikaisesti jonkin toisen EU -maan virkamiesten erityisjärjestelmään. Tällöin noudatetaan virkamiesten erityisjärjestelmämaan lainsäädäntöä koko työskentelyyn.

Asetuksiin on lisätty samalla säännökset niitä tilanteita varten, joissa henkilö työskentelee samanaikaisesti virkamiehenä yhdessä EU -maassa ja virkamiesten erityisjärjestelmässä jossakin toisessa EU -maassa. Näissä tapauksissa sosiaaliturva järjestetään erikseen kummankin maan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.